

ESCOLA DE MÚSICA CONCELLO DE ORTIGUEIRA
Rede de ESMU DO SISTEMA EDUCATIVO DE GALICIA

Programación Didáctica

Canto

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN,
CIENCIA, UNIVERSIDADES E
FORMACIÓN PROFESIONAL

Centro: 15032133 | ESMU Municipal de Ortigueira

Escola de Música Concello de
Ortigueira

Profesor: Juan Pablo Montero Martínez

Especialidades: Canto / Voz

Programación Didáctica departamento Canto

ÍNDICE:

1. INTRODUCCIÓN.

- 1.1. Características do centro
- 1.2. Obxetivos xerais das ensinanzas musicais.
- 1.3. Obxetivos específicos das ensinanzas musicais

2. METODOLOXÍA.

- 2.1. Enfoque metodolóxico.
- 2.2. Métodos didácticos.
- 2.3. Criterios de avaliación.
- 2.4. Procedemento de avaliación.
- 2.5. Criterios de avaliación.
- 2.6. Criterios para a promoción.

3. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

- 3.1. Principios xerais de atención a diversidade
- 3.2. Medidas de apoio e adaptación
- 3.3. Funcións do profesorado e do Órgano de Coordinación Docente
- 3.4. Alumnado adulto

4. TEMAS TRANSVERSAIS.

- 4.1. Educación em valores,
- 4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's).
- 4.3. Difusión e proxectos culturais da Escola
- 4.4. Actividades culturais e de promoción.

5. CONTIDOS POR NIVEIS.

- 5.1. Canto

6. CLASES COLECTIVAS.

7. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

8. ADULTOS

- 8.1. Contidos por niveis.
- 8.2. Repertorio orientativo para adultos.
- 8.3. Enfoque interpretativo.

1.- INTRODUCCIÓN

A Escola de Música Municipal de Ortigueira (ESMU) ten como obxectivo principal ofrecer unha formación musical de calidade que permita ao alumnado desenvolver as súas capacidades artísticas e técnicas. Este documento recolle a programación didáctica para os diferentes niveis de formación, adaptada á realidade deste centro e cunha metodoloxía flexible, que promova o aprendizaxe continuo do alumnado.

Características do centro:

A ESMU Municipal de Ortigueira é un centro público de ensinanza musical ubicado na rua Reverendo Cortiñas s/n o cal conta con instalacións axeitadas para a ensinanza musical. Algo positivo con respecto a súa ubicación e a proximidade ao colexio.

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

Características do alumnado:

O centro conta cunha media de 110 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes pertencen á bisbarra de Ortegal.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención duns coñecementos que lles permitan disfrutar da música de forma lúdica ou un futuro acceso a estudos oficiais nun conservatorio.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación da Escola de Música.

1.1 Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmónicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- k) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- k) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.

l) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de ca-da un destes.

m) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

2.- METODOLOXÍA

A metodoloxía empregada na ESMU Municipal de Ortigueira basearase nun enfoque flexible e adaptado ao ritmo de aprendizaxe de cada alumno/a. O ensino individualizado será complementado con traballo grupal en conxuntos e clases colectivas.

No nivel de Formación Básica, a prioridade é asentar unha base sólida en técnica vocal e musical, mediante exercicios sinxelos e progresivos. Nos niveis intermedios e avanzados, a dificultade técnica irá aumentando progresivamente, incluíndo traballos en grupo, como conxuntos vocais e música de cámara.

O enfoque didáctico buscará motivar ao alumnado, fomentando a súa autonomía no estudo e a súa capacidade de autoavaliación, coa axuda continua do profesorado.

2.1. Enfoque Metodolóxico

- Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de canto require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na nosa ensinanza.

- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais e nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentárase en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.
- **Interdisciplinariedade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

2.2. Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a

partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.

• **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construindo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente

2.3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

A avaliación na Escola Municipal de Música de Ortigueira debe entenderse como un seguimento continuo e formativo do alumnado, orientado a mellorar a súa aprendizaxe e a motivación, máis que a establecer unha cualificación numérica.

A avaliación terá un carácter global, continuo e cualitativo, e valorará tanto os progresos musicais como os aspectos educativos, sociais e de actitude.

Aspectos a avaliar

- Ámbito musical/técnico:
 - Postura e técnica instrumental.
 - Control da respiración, embocadura e emisión do son.
 - Afinación e calidade sonora.
 - Lectura musical e comprensión rítmica.
 - Memorización e precisión interpretativa.
 - Progreso técnico ao longo do curso.
 - Expresión musical e interpretación en público.
- Ámbito actitude e aprendizaxe:
 - Asistencia e puntualidade.
 - Interese e participación activa.
 - Preparación das clases (material, estudo na casa).
 - Estudo autónomo e responsabilidade persoal.
 - Aportación ao grupo e respecto polo entorno da aula.
 - Integración en agrupacións colectivas (conxunto, banda, grupos de cámara).

2.4. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN.

O profesorado realizará un seguimento continuo en cada clase.

Emitirase un Informe Individual de Seguimento por cada alumno/a ao final de cada trimestre, segundo o modelo oficial da escola.

O profesorado de instrumento, linguaxe musical e conxunto enviará por correo electrónico o informe ás familias (ou ao alumnado adulto).

Solicitarase unha sesión mínima de orientación e tutoría por trimestre, presencial ou telemática, para comentar os avances e propoñer estratexias de mellora.

Ao final do curso elaborárase unha Acta de Avaliación Final, segundo o modelo oficial, recollendo a promoción de nivel ou a permanencia no mesmo.

Informe de Seguimento e Avaliación Final

Profesor/a:	
Alumno/a:	
NIVEL: ☐ Básico 1 (BA-1) ☐ Básico 2 (BA-2) ☐ Básico 3 (BA-3) ☐ Intermedio 1 (IN-1) ☐ Intermedio 2 (IN-2) ☐ Intermedio 3 (IN-3) ☐ Avanzado 1 (AV-1) ☐ Avanzado 2 (AV-2) ☐ Avanzado 3 (AV-3) ☐ Avanzado 4 (AV-4) ☐ Adulto 1 (AD-1) ☐ Adulto 2 (AD-2) ☐ Adulto 3 (AD-3)	

Ámbito Musical / Técnico

Postura e técnica instrumental	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Afinación calidade do son	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Lectura musical (partitura/tabulado)	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Ritmo e métrica	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto

Memorización precisión interpretativa	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Progreso técnico ao longo do curso	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Expresión musical e interpretación	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto

Ámbito Actitude e Aprendizaxe

Asistencia e puntualidade	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Interese e participación activa	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Traer o material	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Estudo autónomo	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Aportación ao grupo e respecto polo entorno da aula	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto
Acada os Obxectivos Educativos	☐ Excelente ☐ Ben ☐ Apto ☐ Apto con mellora pendente ☐ Necesita mellorar ☐ Non apto

2.5. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

A cualificación non terá carácter numérico, senón **cualitativo**, seguindo o establecido nos modelos oficiais da Escola.

Escala de cualificación cualitativa

- **Excelente** – Supera amplamente os obxectivos. Actitude exemplar.
- **Ben** – Cumpre axeitadamente os obxectivos. Participación activa e responsable.
- **Apto** – Cumpre os mínimos establecidos. Evolución positiva.
- **Apto con mellora pendente** – Cumpre o mínimo, pero con aspectos mellorables.
- **Necesita mellorar** – Non alcanza os obxectivos con claridade.
- **Non apto** – Non se observou progreso significativo nin actitude adecuada.

2.6. CRITERIOS PARA A PROMOCIÓN.

Segundo o artigo 18 do Regulamento de Organización da Escola de Música:

- O profesorado de cada materia determinará a promoción en base á progresión e resultados da avaliación continua.
- O Órgano de Coordinación Docente revisará os criterios de avaliación e a coherencia dos informes.
- O alumnado ou as familias poderán presentar reclamación ante a dirección no prazo de cinco días naturais desde a comunicación da avaliación final.

3.- ATENCIÓN A DIVERSIDADE

A Escola Municipal de Música de Ortigueira, de acordo co artigo 2 do seu Regulamento, ten como obxectivo ofrecer unha formación ampla e diversa, sen limitación de idade e atendendo ás necesidades de todo o alumnado. Por este motivo, a atención á diversidade é un principio básico da programación.

3.1. Principios xerais de atención á diversidade

Accesibilidade universal: todas as persoas teñen dereito a recibir formación musical, independentemente da súa idade, condicións persoais ou historia educativa.

Flexibilidade: os obxectivos e contidos dos niveis (básico, intermedio, avanzado e adultos) son orientativos e poden ser adaptados ao ritmo e interese de cada alumno/a.

Individualización: cada alumno/a progresa segundo as súas capacidades. O profesor/a establece itinerarios persoalizados que teñen en conta o punto de partida, a motivación e os recursos dispoñibles.

Integración en grupo: foméntase que o alumnado, mesmo con ritmos diferentes, participe nas clases colectivas, para favorecer a convivencia e a aprendizaxe compartida.

Orientación continua: a avaliación e o seguimento individual son ferramentas para detectar necesidades e propoñer medidas de mellora.

3.2. Medidas de apoio e adaptacións

Ritmo de aprendizaxe: posibilidade de permanecer máis dun curso nun mesmo nivel cando sexa preciso consolidar contidos.

Adaptacións metodolóxicas: uso de repertorio simplificado, exercicios técnicos graduados, acompañamentos reducidos ou cambios de tonalidade.

Adaptacións organizativas: horarios flexibles en casos xustificados (compatibilidade con estudos, traballo ou outras actividades).

Adaptacións instrumentais: utilización de boquillas especiais, soportes ou instrumentos adaptados cando sexa necesario.

Atención a alumnado con necesidades educativas especiais (NEE): integración en grupos cun máximo dun alumno/a con NEE por aula colectiva, segundo o artigo 4 do Regulamento.

Seguimento personalizado: informe individual por trimestre e sesión mínima de tutoría coas familias ou co alumnado adulto.

3.3. Funcións do profesorado e do Órgano de Coordinación Docente

O profesorado (artigo 6.1 do Regulamento):

- Informará regularmente da marcha do alumno/a, mantendo reunións informativas coas familias.
- Adaptará a súa programación para atender ás necesidades individuais.
- Coordinarase co resto do profesorado para garantir coherencia nas medidas adoptadas.

O Órgano de Coordinación Docente (artigo 8 do Regulamento):

- Fixará criterios comúns de avaliación e promoción tendo en conta a diversidade do alumnado.
- Coordinará as funcións de orientación e tutoría.
- Propondrá medidas de mellora e adaptación cando se detecten necesidades específicas.

3.4. Alumnado adulto

No caso do alumnado adulto, a atención á diversidade é especialmente relevante:

- Os obxectivos priorizan a motivación, a práctica musical e a integración social.
- A avaliación céntrase na evolución persoal e na participación, máis que na adquisición de contidos académicos.
- Os contidos adáptanse ao tempo dispoñible, aos intereses musicais (banda, música tradicional, repertorio clásico, etc.) e ás características individuais.

4.- TEMAS TRANSVERSAIS.

4.1. Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais. Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe espertar no alumnado una especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas ao aula especialmente na práctica de conxunto.

Temas como a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente ou educación para a paz poderán ser incorporados tanto na clase individual como na de conxunto.

4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's).

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá é cada día mais patente, a súa utilización esténdese ata ámbitos insospeitados. O estudo da música nos conservatorios cónguese, na maioría dos casos, á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais. Incluso nestas circunstancias que a priori poden parecer pouco dadas ao uso das TIC's pódense empregar co fin de complementar e facilitar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados ca materia xa non é unha novidade nos tempos que corren, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical.

Por outro lado a facilidade de xerar dito material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, gravadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de si mesmo que ten o alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes.

As plataformas de almacenamento como Dropbox o GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos que poden ser controlados polo profesor.

Os motores de busca tamén serán de gran utilidade especialmente á hora de recompilar información referente ao propio instrumento, obras, compositores, etc. O uso de todos os materiais relacionados coas TIC's empregados no aula debe respectar en todo momento as leis distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

4.3. Difusión e proxectos dixitais da Escola

- Canle oficial de YouTube da ESMU: nel publícanse audicións de grupos, concertos e proxectos especiais, servindo de escaparate do traballo do alumnado e do profesorado.
- Radio online e podcast: a Escola mantén un proxecto estable de radio e podcast, accesible en plataformas como Spotify e iVoox, que permite difundir contidos musicais e entrevistas, e reforza a dimensión comunicativa da música.
- Web oficial (www.ortigueiramusica.com): espazo de referencia para a comunidade educativa, onde se publican novas, artigos, vídeos e materiais didácticos, así como información sobre actividades e matrícula.
- ESMU TV – Ortigueira Música Televisión: proxecto dixital da Escola para recoller e difundir a súa actividade, ofrecendo contidos en formato audiovisual.

4.4. Actividades culturais e de promoción.

Cada profesor programará unha audición de alumnos en cada trimestre. A asistencia a estas audicións sería recomendable para todos os alumnos matriculados na especialidade. Ao longo do curso, poderanse programar clases abertas, audicións de clase e audicións colectivas, si os criterios pedagóxicos do departamento estímalo oportuno.

5.- CONTIDOS POR CURSO

5.1. CANTO

NIVEL BÁSICO (BA1, BA2 e BA3)

Obxetivos:

- Adoptar unha posición corporal que favoreza a correcta emisión do instrumento e produción sonora.
- Adquirir destreza na lectura e estudo das partituras e adquirir o uso da terminoloxía vocal, favorecedora da comunicación cos demais.
- Alcanzar unha seguridade técnica, dentro das esixencias do nivel, como base da seguridade interpretativa.
- Interpretar un repertorio básico integrado por obras de diferentes épocas e estilos útiles para o desenvolvemento conxunto da capacidade musical e técnica do alumnado dunha dificultade acorde ao nivel.

Contidos:

- Anatomía e fisioloxía do aparello vocal: Función e disfunción.
- Exercicios de relaxación e toma de conciencia corporal.
- Exercicios de fortalecemento da musculatura implicada na fonación.
- Toma de conciencia nos diferentes momentos da respiración e da emisión vocal.
- Adestramento dos articuladores: adestramento facial, uso da lingua, veo do paladar, maxilar inferior e superior, musculatura larínxea e perilarínxea.

- Detección das diferentes tensións corporais. Concepto de eutonía, etc.
- Visualización de interpretacións en vídeo para a análise de cuestións relativas ao uso do corpo.
- Anatomía e fisioloxía do aparello respiratorio.
- Tipos de respiración. Estudo e práctica do mecanismo respiratorio correcto mediante exercicios sen e con voz.
- Coñecemento do mecanismo resoador. Anatomía e fisioloxía.
- Recoñecemento de sons nasais e guturais.
- Exercicios de adestramento vocal e auditivo, en dificultade progresiva comezando por aqueles que faciliten máis unha emisión libre de tensións innecesarias e a estimulación dos resoadores faciais.
- Consonantes e vocais facilitadoras da resonancia facial. Práctica da extensión gradual da voz.

Recursos didácticos:

BA1

- Pezas populares cunha dificultade adaptada o nivel.
- Cancions de cantantes coñecidas en español ou galego
- Cancións de carácter clasico adaptadas o nivel
- 4 leccións do Método Vaccaj
- Obras de Caccini, Monteverdi.

BA2

- Pezas populares cunha dificultade adaptada o nivel.
- Cancions de cantantes coñecidas en español ou galego
- Cancións de carácter clasico adaptadas o nivel
- 4 leccións do Método Vaccaj

- Cancións españolas populares arranxadas por García Lorca,
- Cancións antigas españolas: Guridi, Albéniz, Obradors, Rodrigo, etc.
- Cancións populares iberoamericanas: Ginastera, Guastavino, etc.

BA3

- Método Concone.
- Pezas populares cunha dificultade adaptada o nivel.
- Cancions de cantantes coñecidas en español ou galego
- 2 Pezas do Método Vaccaj
- 3 arias antigas

NIVEL INTERMEDIO (IN1, IN2 e IN3)

Obxectivos:

- Demostrar o control suficiente do aire mediante o uso da inspiración costoabdominal e o apoio diafragmático na espiración sonora, que posibilite unha correcta emisión, afinación e articulación da voz.
- Adquirir toma de conciencia necesaria para lograr disociar os diferentes elementos de articulación usados no canto e paulatinamente adquirir a coordinación necesaria entre os mesmos.
- Aplicar adecuadamente a fonética das linguas castelá, italiana así como a galega aplicadas ao canto e coidar o mantemento dunha boa dicción do texto.
- Adquirir conciencia da necesidade do coidado do instrumento vocal co fin de evitar fatiga vocal así como lesións orgánicas.

- Adquirir unha actitude preventiva en función das características corporais persoais así como das características psicolóxicas que condicionan a voz.
- Toma de conciencia das peculiaridades psicolóxicas que poidan influír na correcta integración dos coñecementos técnicos. .

Contidos:

- Inspiración por reacción, baixada libre do diafragma. Técnica do appoggio. □
- Exercicios de sensibilización e adestramento dos articuladores. □
- Exercicios para a diferenciación dos diferentes estados musculares.
- Exercicios para o logro do ton xusto.
- Exercicios de fortalecemento e elasticidade da musculatura implicada no acto fonador. Exercicios para a flexibilidade articular.
- Concienciación da colocación da pelves. Desprazamento da larinxe. Puntos de apoio (resonancia) da voz. Caixas de resonancia. Función do veo do paladar.
- Concienciación dos factores que perturban a afinación vocal.
- Adestramento progresivo da memoria. Nocións sobre prevención, coidado e mantemento da voz sa.
- Estudo da correcta pronunciación, articulación e dicción.

Recursos didacticos

IN 1:

- Método Vaccaj.
- Método Concone.
- En italiano: Arias antigas arranxadas por Parisotti. Obras de Caccini, Monteverdi. Cancións de Tosti e cancións napolitanas.
- Pezas populares cunha dificultade adaptada o nivel.
- Cancions de cantantes coñecidas en español ou galego

IN2:

- Pezas populares cunha dificultade adaptada o nivel.
- Cancions de cantantes coñecidas en español ou galego
- Método Vaccaj.
- Método Concone.
- En italiano: Arias antigas arranxadas por Parisotti. Obras de Caccini, Monteverdi. Cancións de Tosti e cancións napolitanas.

IN3:

- Pezas populares cunha dificultade adaptada o nivel.
- Cancions de cantantes coñecidas en español ou galego
- Método Vaccaj.
- Método Concone.
- Cancións españolas populares arranxadas por García Lorca,
- Cancións antigas españolas: Guridi, Albéniz, Obradors, Rodrigo, etc.
- Cancións populares iberoamericanas: Ginastera, Guastavino, etc.

NIVEL AVANZADO (AV1, AV2, AV3 e AV4)

Obxectivos:

Coñecer as características e posibilidades da propia voz (extensión, timbre, flexibilidade, calidades expresivas, etc.) e saber utilizalas correctamente na interpretación.

Profundar no repertorio vocal alemán: lied, singspiel.

Aplicar adecuadamente a fonética das linguas castelá, italiana, alemana así como a galega aplicadas ao canto e coidar o mantemento dunha boa dicción do texto.

Dominar o uso do dicionario como recurso para lograr a tradución literal dos textos escritos en alemán.

Promover a asistencia a concertos e recitales vocales en directo, que se organicen dentro e fora do conservatorio.

Promover o uso de técnicas de manexo e control do estrés e do medo escénico. ☐ Coñecer recursos escénicos.

Tomar conciencia de tics, vicios posturais empregados no acto de cantar.

Contidos:

- Práctica de vocalizacións que permitan a extensión gradual da voz, en ambos extremos.
- Ejercitación auditiva e desenvolvemento do timbre persoal, exercitación das diferentes cores vocales. Interpretación en colaboración con outros alumnos de canto. Práctica e exercitación da expresión corporal e vocal.
- Aplicación no repertorio alemán dos coñecementos fonéticos adquiridos.

☐

- Expresión corporal e escena. Medo escénico, estratexias de afrontamento.
- Comentarios críticos desde o punto de vista técnico e musical de concertos-recitales escoitados en directo, así como de gravacións. □
- Estudo da correcta pronunciación, articulación e dicción.

Recursos didacticos:

AV 1:

- Método Vaccaj.
- 25 lezioni ou vocalizzi Op. 10 per il medium della voce de Concone.
- Lieder de Mozart , Carl Philip E. Bach, Beethoven, Haydn.
- Lieder románticos de Schubert, Schumann, Brahms, etc.
- Composizione dá camera de Donizetti e de Bellini .

AV2:

- Lieder de Mozart , Carl Philip E. Bach, Beethoven, Haydn.
- Lieder románticos de Schubert, Schumann, Brahms, etc.
- Composizione dá camera de Donizetti e de Bellini . Obras barrocas de Haëndel, Vivaldi, Carissimi, Pergolesi, etc.
- Obras clásicas de Mozart, Haydn, Martín e Adoitar, etc. Zarzuela de Vives, Sorozábal, Guridi, Barbieri, Serrano, Breton, etc.
- Cancións españolas de Guridi, Turina, Toldrá, García Abril, Falla, Granados, Rodrigo, etc

AV3:

- Composizione dá camera de Donizetti e de Bellini.
- Obras barrocas de Haëndel, Vivaldi, Carissimi, Pergolesi, etc. Obras clásicas de Mozart, Haydn, Martín e Adoitar, etc.
- Zarzuela de Vives, Sorozábal, Guridi, Barbieri, Serrano, Breton, etc.

AV4:

- Método Vaccaj.
- Método Concone.
- Mélodies de Fauré, Debussy, Poulenc, Satie, Ravel, Duparc, etc.
- Obras barrocas de Haëndel, Purcell, Vivaldi, etc.
- Obras clásicas e románticas de Mozart, Haydn, Beethoven, Schubert, Bellini, Donizetti, Grieg, etc.
- Obras de cámara e óperas de Bellini, Donizetti, Rossini, etc.
- Zarzuelas de Vives, Serrano, Sorozábal, Torroba, etc.
- Cancións españolas de Falla, Toldrá, Turina, Granados, Rodrigo, etc.

Esta lista de obras é só orientativa do nivel do curso, e o profesor poderá elixir para o alumno/a obras de entre as propostas ou ben outras de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a. En todo caso, deberán traballarse polo menos dúas obras durante o curso.

6. CLASES COLECTIVAS

As clases colectivas constitúen un pilar esencial na aprendizaxe do canto, xa que complementan o traballo individual cunha dimensión social e musical imprescindible. A través delas, o alumnado ten a oportunidade de aplicar os coñecementos técnicos e interpretativos adquiridos na clase individual dentro dun contexto real de conxunto, aprendendo a escoitar, adaptarse e cooperar cos seus compañeiros/as.

Na Escola Municipal de Música de Ortigueira, estas clases colectivas poden materializarse de dúas formas principais:

1. **Grupos corais formados por alumnado de canto.**
2. **Participación na materia de Conxunto da ESMU**, que se organiza de acordo co nivel do alumnado (básico, intermedio, avanzado ou adultos) e que integra a práctica de banda de música, agrupacións mixtas ou proxectos específicos.

Obxectivos das clases colectivas

- a) Desenvolver a capacidade de escoita activa e de afinación en grupo.
- b) Aprender a equilibrar dinámica, timbre e articulación no marco dunha formación coral.
- c) Fomentar o sentido da responsabilidade compartida, a puntualidade e a disciplina grupal.
- d) Mellorar a comprensión do rol de cada voz dentro dun conxunto (función harmónica, melódica, rítmica).
- e) Adquirir hábitos de interpretación en público con seguridade e confianza.

f) Estimular a convivencia, a cohesión social e o espírito de colaboración entre o alumnado.

g) Potenciar a motivación mediante a preparación de repertorio atractivo e adaptado a cada nivel.

Dinámicas metodolóxicas

- **Ensaio regular:** traballo conxunto de pezas adaptadas ao nivel, facendo especial fincapé na afinación, no equilibrio sonoro e no respecto ás indicacións de director/a.
- **Rotación de roles:** o alumnado pode experimentar diferentes funcións (primeira voz, acompañamento, baixo harmónico), favorecendo unha comprensión máis ampla da música.
- **Traballo por seccións:** sesións específicas de soprano, contralto tenor e baixo, antes da integración co resto da agrupación.
- **Actividades lúdicas e creativas:** xogos musicais de pregunta-resposta, pequenas improvisacións colectivas, dinámicas de audición comparada.

Función educativa e social

As clases colectivas van máis aló da aprendizaxe musical: fomentan valores de convivencia, cooperación e respecto mutuo. A experiencia compartida nos ensaios e actuacións públicas contribúe a que o alumnado:

- Se sinta parte dunha comunidade musical.
- Valore a importancia da súa achega individual dentro dun proxecto colectivo.
- Experimente a satisfacción de participar en concertos, audicións e actividades culturais organizadas pola Escola Municipal de Música de Ortigueira.

7. ACTIVIDADES CULTURAIS E EXTRAESCOLARES

Ó longo do curso contemplaranse distintas actividades complementarias para dinamizar, motivar e implicar ó alumnado na vida cultural do centro e o seu entorno, é dicir, para completar a formación regrada que se imparte na aula de piano..

As principais actividades que se levarán a cabo de xeito continuado serán as audicións de alumnos.

Ademáis das anteriores actividades tamén se organizarán na medida do posible as seguintes:

- Conxuntos vocais.
- Proxeccións de documentais e concertos.
- Asistencia á biblioteca para realizar traballos.
- Intercambios con outros centros (escolas de música, academias, agrupacións, etc...)
- Organización de agrupacións instrumentais entre alumnos.
- Asistencia a concertos en vivo.
- Talleres con outros profesores.

Actividades conxuntas con outros departamentos

Pretendese realizar durante este curso académico un concerto ó rematar o curso antes das vacacións estivais. Neste concerto participarían tódolos departamentos conxuntamente.

Outra actividade planteada é realizar audicións onde participen todas as especialidades conxuntamente, distribuídas por cursos ou ciclos ó longo dunha semana.

Actividades complementarias e extraescolares

Tódalas actividades complementarias e extraescolares terán que someterse ás normas do Regulamento de Réxime Interno do centro. Son as recollidas nos apartados anteriores máis as seguintes:

Audicións

Realizaranse dúas ou tres durante o curso, coincidindo coas semanas de avaliacións.

As audicións serán na propia aula ou no teatro, necesitándoo dende varias horas antes para a preparación e montaxe da audición e respetarase o que dicte a normativa referente a audicións.

Actividades Extraescolares

A ESMU organizará actividades extraescolares relacionadas coa práctica musical, como asistencia a concertos, ensaios de grupos profesionais, ou visitas culturais, co obxectivo de complementar a formación do alumnado.

8. PROGRAMACIÓN ADULTOS (AD-1, AD-2, AD-3)

(Enfoque flexible, adaptado a intereses e tempos dispoñibles)

A modalidade de adultos da Escola Municipal de Música de Ortigueira está pensada para persoas maiores de 16 anos que se achegan á práctica vocal cunha motivación persoal, social ou cultural. Os seus obxectivos non están centrados nunha progresión académica estrita, senón en fomentar o pracer de tocar, a integración en actividades colectivas e a participación na vida musical da comunidade.

Características xerais da modalidade adulto

- **Flexibilidade:** os contidos e repertorio adáptanse ás necesidades, intereses e dispoñibilidade de tempo do alumnado.
- **Motivación:** priman as actividades que reforzan a ilusión por aprender e compartir a música.
- **Dimensión social:** faise especial fincapé na integración en agrupacións (coro, banda, combos, conxunto de vento-madeira).
- **Adaptación técnica:** o profesorado adapta o repertorio segundo as condicións físicas (capacidade pulmonar, resistencia, ergonomía).
- **Participación comunitaria:** estímase a intervención en concertos locais, obradoiros e actividades do Plan Anual de Actividades.

8.1. Contidos por niveis:

AD-1 (Inicial)

- Aprendizaxe básica da postura, respiración e vocalización.
- Pequenas melodías populares, cancións coñecidas e exercicios adaptados.
- Participación en exercicios de dúo e pequenas agrupacións.

AD-2 (Intermedio)

- Consolidación da respiración diafragmática.
- Exercicios de vocalización com intervalos de 3ª e 4ª.
- Repertorio adaptado: arranxos de pezas tradicionais, bandas sonoras, música popular.
- Participación activa en agrupacións de adultos.

AD-3 (Avanzado)

- Traballo técnico máis elaborado: extensión de rexistro.
- Repertorio máis complexo: obras orixinais para metais ou arranxos de nivel intermedio.
- Práctica en grupos corais.
- Preparación de pequenas intervencións solistas en audicións de adultos.

8.2. Repertorio orientativo para adultos

- Pezas tradicionais galegas adaptadas (alalás, pasodobres, muiñeiras).
- Cancións populares internacionais e arranxos de música lixeira.
- Fragmentos de bandas sonoras e pezas coñecidas.
- Repertorio clásico sinxelo adaptado.
- Obras colectivas que reforcen o papel social e comunitario da Escola.

8.3. Enfoque interpretativo

- Priorízase a participación en grupo sobre a dificultade individual.
- As audicións e concertos serven como espazo de convivencia e motivación.
- O obxectivo fundamental é que cada persoa se sinta parte activa da comunidade musical de Ortigueira, independentemente da súa idade ou nivel técnico.